

**KIEDY SWASTYKA
ZMIENIŁA ZNACZENIE
NARODZINY III RZESZY**

**ELŻBIETA
PAPROCKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Kiedy swastyka zmieniła znaczenie narodziny III Rzeszy

Klasa/czas trwania:

III/90minut

Cele

Uczeń:

- omawia drogę Hitlera do władzy w Niemczech i źródła jego sukcesu;
- charakteryzuje politykę wewnętrzną III Rzeszy w latach trzydziestych;
- wyjaśnia rolę ideologii nazistowskiej i zjawisko kultu jednostki na przykładzie Niemiec;
- doskonali umiejętności pracy w grupie.

Metody/techniki/formy pracy:

ranking trójkątny, praca w grupach

Środki dydaktyczne:

- ranking trójkątny;
- źródła: <https://epodreczniki.pl/a/D17SCEqX9>.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel przy pomocy rozmowy nauczającej przypomina przyczyny kryzysu demokracji w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Następnie przedstawia cele lekcji, którymi są odpowiedzi na pytania: Jakie były przyczyny dojścia do władzy Adolfa Hitlera? Jakie zmiany w systemie rządzenia państwem wprowadził? Jakie cechy państwa totalitarnego można wskazać na przykładzie III Rzeszy?
2. Nauczyciel omawia początki kariery politycznej Adolfa Hitlera oraz krystalizowanie się poglądów NSDAP. Uczniowie na podstawie treści podręcznika charakteryzują poglądy nazistów. Nauczyciel omawia przebieg wielkiego kryzysu w Niemczech.
3. Uczniowie analizują źródła statystyczne oraz ikonograficzne.
Źródła: poziom bezrobocia w Niemczech i plakat „Hitler – unsere letzte Hofnung”.
4. Nauczyciel omawia drogę NSDAP do przejęcia władzy w wyniku wyborów oraz przejęcie przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza. Uczniowie na podstawie treści podręcznika omawiają incydent pożaru Reichstagu oraz analizują źródła rozporządzenie o ochronie narodu i państwa oraz ustawę o zabezpieczeniu narodu i państwa przed nieszczęściem teksty źródłowe dostępne np. <https://epodreczniki.pl/a/D17SCEqX9>. Uczniowie analizują te teksty i wskazują w jaki sposób naruszały one zasady demokratycznego państwa, jaką pozycję przyznano rządowi Rzeszy?
5. Nauczyciel omawia przyjęcie przez Hitlera tytułu Führera i wyświetla fragment filmu propagandowego dostępny na stronie: <https://epodreczniki.pl/a/D17SCEqX9>

- lub inny film. Uczniowie odpowiadają: w jaki sposób Hitler oddziaływał na tłumy? Co pozwalało mu osiągnąć odpowiedni efekt? Odpowiedź na te pytania jest inspiracją do rozmowy o roli propagandy w Niemczech i postaci Josefa Goebbelsa.
6. Następnie nauczyciel przechodzi do omówienia początków eksterminacji przeciwników politycznych – założenia obozu w Dachau oraz „nocy długich noży”. Uczniowie analizują tekst ustaw norymberskich oraz informacje z podręcznika na temat przebiegu „kryształowej nocy”. Nauczyciel omawia organizacje funkcjonujące w III Rzeszy i kontrolę państwa nad społeczeństwem.
 7. Następnie dzieli uczniów na grupy (3–4-osobowe). Każda z grup ma za zadanie ułożyć cechy państwa totalitarnego na przykładzie Niemiec w ranking trójkątny. Po zakończeniu pracy uczniowie na forum klasy porównują efekty swoich prac i dyskutują.
 8. Doskonałym podsumowaniem lekcji na temat totalitaryzmu jest fragment filmu *Dyktator*.

Komentarz metodyczny

Metoda rankingu trójkątnego pozwala hierarchizować przyczyny lub procesy historyczne. W najwyższym polu jest umieszczone najważniejsze w hierarchii sformułowanie, poniżej znajdują się dwa pola, z niższymi w hierarchii stwierdzeniami, a u podstawy trójkąta najmniej istotne cechy. Wielkość trójkąta można zmieniać, u podstawy może być np. 5 cech. Uczniowie dyskutując o tym, co jest najważniejsze dostrzegają cechy wyraźnie odróżniające państwo totalitarne od reżimu autorytarnego.